

Aptauja "Atkritumi. Ko ar tiem darām?"

Aptaujas sagatavošana – 2014. gada marts

Aptaujas norise – 2014. gada 10. aprīlis – 10. jūnijs

Aptaujas mērķis – apzināt sabiedrības viedokli atkritumu šķirošanas jautājumos.

Publicēta biedrību "homo ecos:" un "Zaļā brīvība" interneta mājas lapās:

<http://www.homoecos.lv/lat/projekti/atkritumi-ko-ar-tiem-daram>

Aptaujas dalībnieku skaits: 87

Auditorijas apraksts:

1. Lielākā auditorijas daļa ir vecumā no 19 līdz 35 gadiem, pilsētu daudzdzīvokļu iedzīvotāji.
2. Ņemot vērā aptaujas publicēšanas vietas – vides organizāciju mājas lapas un sociālajos medijos paustos aicinājumus aptauju aizpildīt – auditorija, kas piedalījies aptaujā, apriori ir tāda, kas interesējas par vides aizsardzību un atkritumu šķirošanu.

Datu apraksts:

1. Gandrīz visi aptaujātie (83 no 87) ikdienā cenšas samazināt radīto atkritumu daudzumu, izvairoties no pārlietu liela iepakojuma, izmantojot lietas atkārtoti vai atdodot tās citiem cilvēkiem, kā arī cenšoties samazināt pārtikas atkritumu daudzumu (2. jautājums)
2. Lai arī gandrīz pusei no aptaujātajiem nav pieejami atkritumu šķirošanas konteineri, vai tie ir pieejami daļēji, 56 no 87 aptaujātajiem šķiro atkritumus, paši tos nogādājot uz vietām šķirošanas konteineriem. (3. un 4. jautājums)
3. Lielākoties tiek šķiroti papīrs un kartons (57 no 87 aptaujātajiem), bet vismazāk virtuves un dārza atkritumi.
4. Vairāk un ērtāk pieejami atkritumu šķirošanas punkti ir populārākā atbilde, runājot par atkritumu šķirošanas motivāciju, otra biežāk sastopamā – uzlabotas atkritumu šķirošanas iespējas mājās. (6. jautājums)
5. Runājot par atkritumu šķirošanas uzlabošanu dzīvesvietās, līdzīgi kā 6. jautājumā, dominē atbilde par ērti pieejamiem atkritumu šķirošanas konteineriem, bet otra populārākā atbilde ir sabiedrības informēšanas pasākumu nepieciešamība. (7. jautājums)
6. Aptaujātie cilvēki atzīst, ka, dažādas likumdošanas normas vai augstāka samaksa par nešķirotajiem atkritumiem būtu mazākais atkritumu šķirošanas motivators.
7. Informēšanas un izglītošanas nozīmīgumu atkritumu šķirošanas veicināšanā uzver 62 no 87 aptaujātajiem, kā arī liela daļa aptaujas dalībnieku uz to kā būtisku argumentu norāda savos ieteikumos, kas apkopoti 11. jautājumā.

Datu izmantošana.

1. Iegūtie dati tiks prezentēti apmācību seminārā "BEZ ATKRITUMIEM. Atkritumu samazināšanas iespējas Latvijā", publicējot informāciju dalībniekiem sagatavotajos izdales materiālos.
2. Aptaujas rezultāti tiks publicēti biedrības "homo ecos:" interneta mājas lapā un nosūtīti aptaujas dalībniekiem.
3. Rezultāti tiks nodoti atkritumu apsaimniekotājiem turpmākai izmantošanai.
4. Biedrība "homo ecos:" rezultātus izmantos arī savā turpmākajā darbībā citos ar atkritumu samazināšanu saistītos projektos.

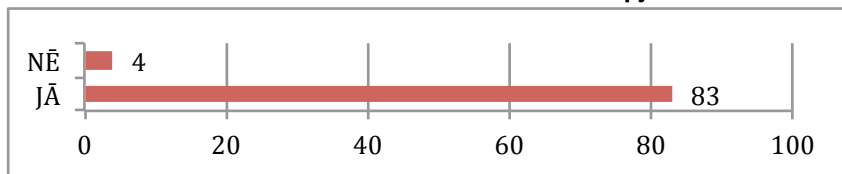
ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības "homo ecos:", "Zaļā brīvība" un "Latvijas Zaļā kustība").

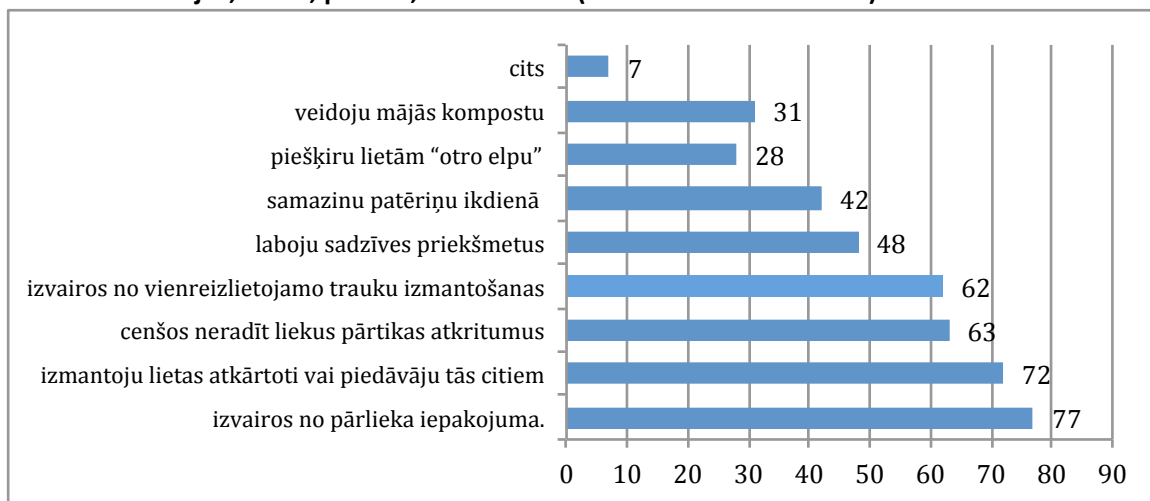
homo ecos:
daba-cilvēks-daba

Jautājumi:

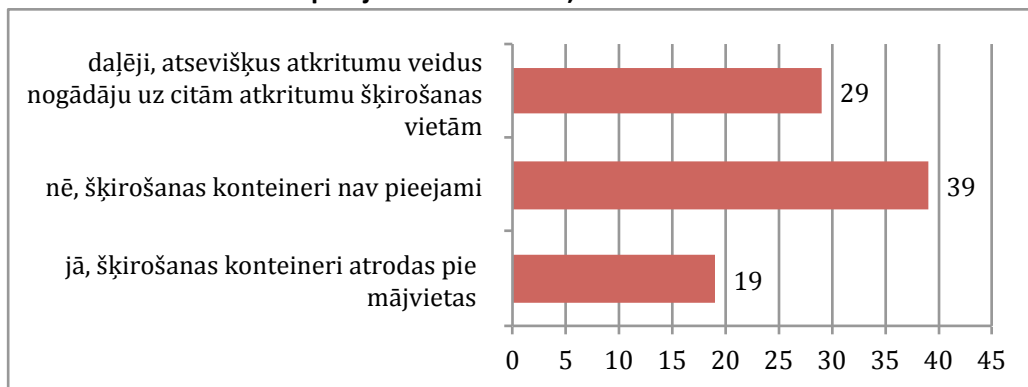
1. Vai ikdienā centies samazināt radīto atkritumu apjomu?*

2. Ja atbilde ir "jā", lūdzu, precizē, kādā veidā? (var būt vairākas izvēles):

3. Vai Tavā dzīvesvietā ir pieejami atkritumu šķirošanas konteineri? *

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības "homo ecos:", "Zaļā brīvība" un "Latvijas Zaļā kustība").

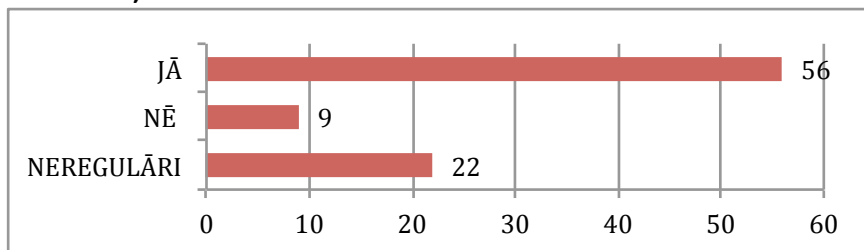

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

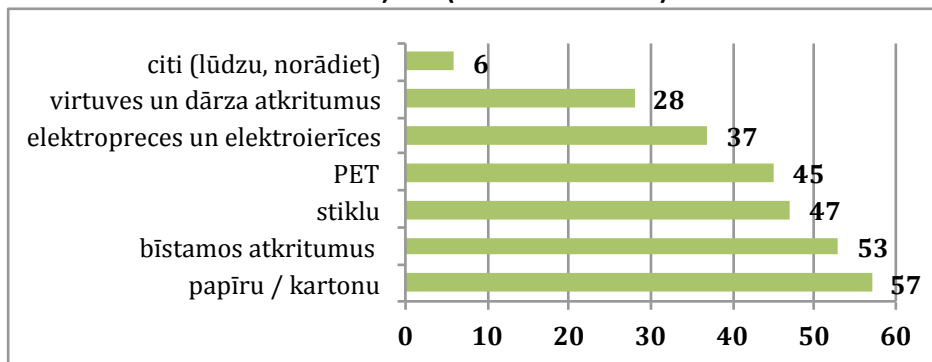

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

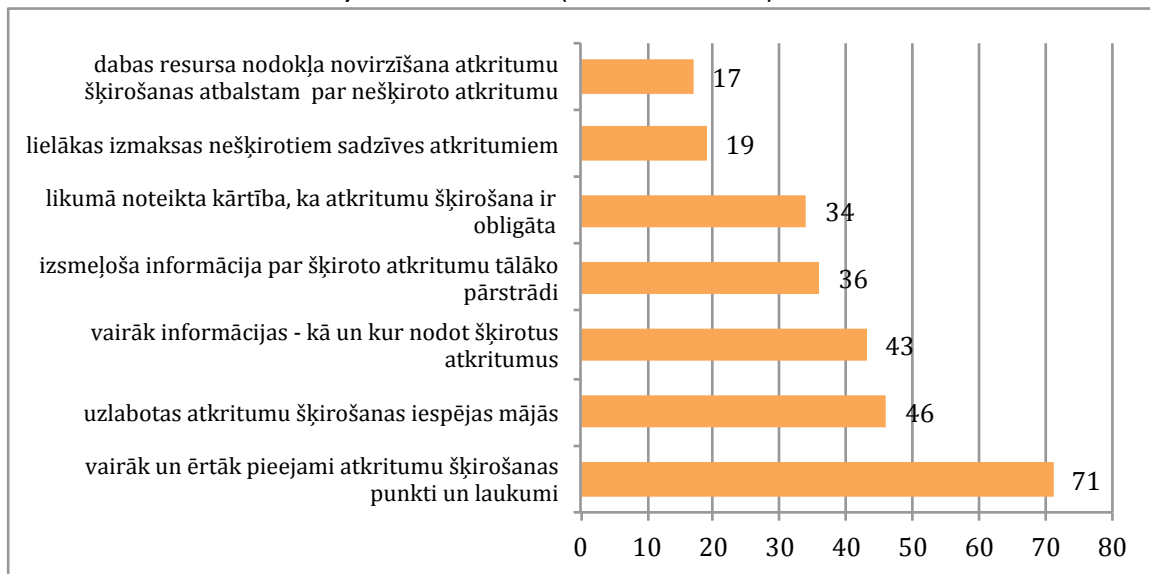
4. Vai Tu šķiro atkritumus?*

5. Kādus atkritumu veidus Tu šķiro? (vairākas atbildes)

6. Kas Tevi varētu motivēt šķirot atkritumus? (vairākas atbildes)*

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības “homo ecos:”, “Zaļā brīvība” un “Latvijas Zaļā kustība”).

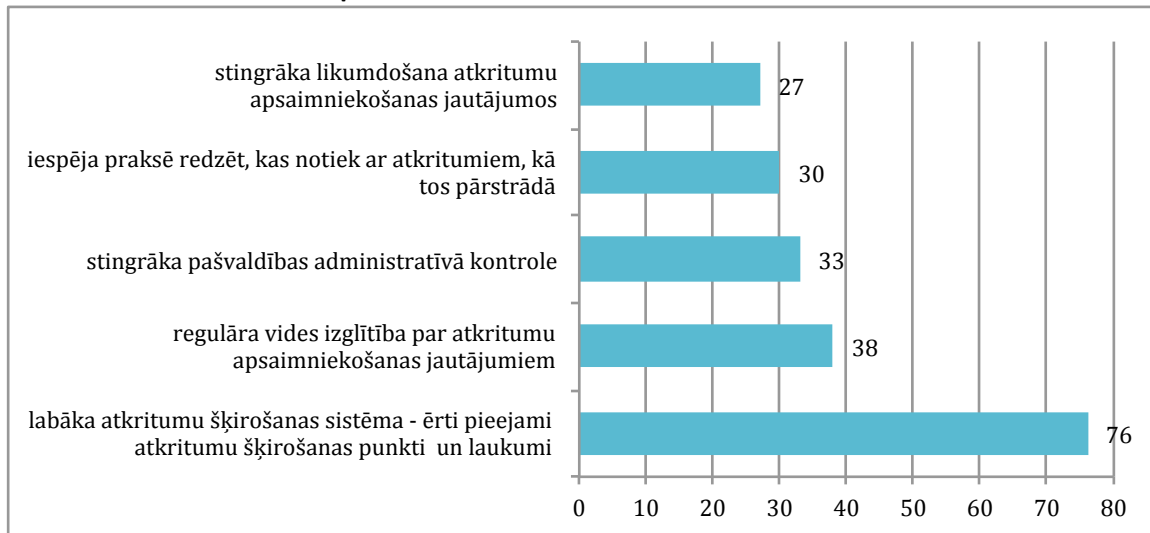

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

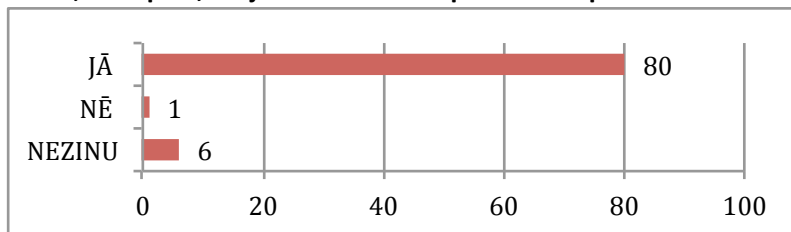

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

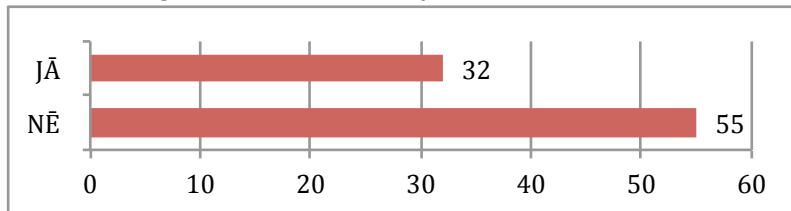
7. Kas uzlabotu atkritumu apsaimniekošanu Tavā dzīvesvietā?*

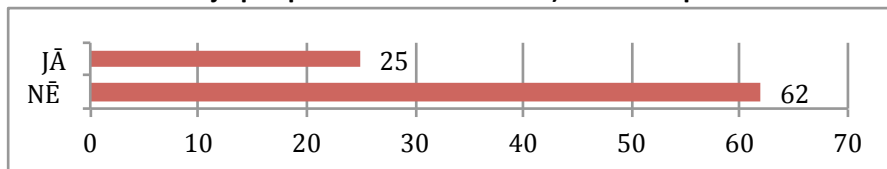
8. Vai, Tavuprāt, mājsaimniecības kopumā rada pārāk daudz atkritumu?*

9. Vai Tu esi gatavs maksāt vairāk par nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanu un izvešanu?*

10. Vai informācija par prasībām atkritumu šķirošanā ir pietiekama un saprotama?*

11. Kas, Tavuprāt, būtu jāuzlabo, informējot par atkritumu šķirošanu?

* Jārada pārliecība, ka katrs, kas šķiro atkritumus, var tos arī pienācīgi izmest un dara labu darbu.

* Ātrāk ieviest depoziņu sistēmu, tas uzlabot estētisko vidi vietās, kur ir šķirotu atkritumu konteineri

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības “homo ecos:”, “Zaļā brīvība” un “Latvijas Zaļā kustība”).

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

- * **Atbildes uz vienkāršiem, sadzīviskiem jautājumiem:** vai tetrapakas ir papīrs? cik tīriem jābūt plastikas vienreizējiem traucieniem, lai tos varētu likt pie plastmasas? u.tml.
- * Vēlos zināt TIEŠI UN PRECĪZI kur un kā atkritumus labāk nodot pārstrādei.
- * Līdz šim esmu redzējis emocionālas reklāmas ar aicinājumiem (sākuma impulss ir saņemts un esmu gatavs), **taču aizbraucot uz tīmekļa lapās ievietotajām norādēm** (piem. zaļais elektrons, atkritumi.lv zaļais punkts, zaļā josta utt.) **parasti esmu vīlies, jo:**
  - esošā informācija par punkta drabību ir novecojusi vai nepareiza, neprecīza;
  - esošais punkts ir atvērts tikai darbalaikā, kad arī man ir darbalaiks;
  - atvedot šķirojamus atkritumus, neviens nav priecīgs viņus saņemt, tie tāpat lielākā daļa tiek sagāzti sadzīves atkritumos. Tas notika Ganību dambī 27, kur skaitās lielais atkritumu šķirošanas poligons...
- * Domāju, ka uzņēmīgā **iedzīvotāju daļa Latvijā ir gatava šķirot atkritumus psiholoģiski, bet praktiski mūsu dzīves telpa nav tam paredzēta**, plānota un nav tam gatava. Piem., virtuves, pagalmi utt. Vismazāk gatavi varētu būt paši šķirot aicinātāji! Pats strādāju šādā uzņēmumā un iet grūti! :)
- * **Kur var nodot bioloģiskos mājsaimniecības atkritumus kompostu veidošanai?** Ieteikums - radīt bioloģisko atkritumu šķirošanas sistēmu, pie katras mājas iekārtojot kompostu sistēmas, iekārtot dobes katrā pagalmā, kompostu izmantot dobēs un audzēt savu pārtiku.
- * Manuprāt, visā valstī jānodrošina visiem iedzīvotājiem iespēju **nodot šķirotus atkritumus par mazāku samaksu**. Reāla saražoto atkritumu uzskaitē un reāla samaksa. Patreiz mēs maksājam par kaut kādu mistisku "vidējo" atkritumu daudzumu uz vienu cilvēku.
- * Masu informācijas līdzekļos **par maz tiek atspoguļotas ar atkritumu saimniecību saistītās problēmas**. Liepājā vēl joprojām tiek piekopta prakse, ka pilnībā sašķiroti atkritumi tiek sabērti vienā atkritumu savākšanas mašīnā (piemēram, pie Liepājas Ezerkrasta sākumskolas). Rezultātā pilnībā tiek morāli degradēta dalītas atkritumu savākšanas nepieciešamība un motivācija to darīt.
- * **Ko ar šķirotajiem tālāk dara? Kāds iedzīvotājiem no tā labums?** Kā ietekmēt ražotājus samazināt iepakojumus / atkritumus?
- * **Dizaineriem strādāt pie jauniem iepakojumu veidiem**, kurus pēc preces izpakošanas, izlietošanas var ērti lietot savādāk (piem., jauna dizaina burciņas vēlāk izmanto kā stilīgas glāzes utt.) Pilsētās ieviest komposta šķirošanas vietas.
- * **Informācijas ir par maz; informācijai jābūt maksimāli vienkāršai**, lai ikviens varētu saprast; jānorāda iegūstamie labumi, jo lielākajai daļai ir diezgan vienaldzīgs sabiedriskais labums un dabas saglabāšana, jo viņiem liekas, ka viss noteik pats no sevis.
- * Manuprāt, **ļoti laba ideja ir apmācīt bērnus**, jo viņi atnāk mājās un izskolo vecākus. Vecāka gada gājuma cilvēkiem būs grūtāk gan saprast principus, gan pieņemt izmaiņas. Motivējoša varētu būt atšķirīga samaksa par šķirotiem un nešķirotiem atkritumiem. **Būtu svarīgi informēt arī par to, kur šķirotie atkritumi nonāk pēc tam**. Piemēram, mans entuziasms pirms vairākiem gadiem, kad sāka parādīties atsevišķie konteineri, ļoti strauji apsīka, kad redzēju, ka visi konteineri tiek izbērti vienā mašīnā un atkal sajaukti kopā. Jutos reāli muļķīgi, jo ne tikai pati to darīju, bet aktīvi "mocīju" arī ne pārāk ienīerētos ģimenes locekļus šķirot un pasargāt dabu.
- * Pēc iespējas **vairāk atkritumu šķirošanas punktu, reklāmas un plakāti, televīzijas reklāmas ar informāciju, kur un kā iespējams šķirot atkritumus**. Katrai atkritumu firmai nepieciešams sniegt informāciju par iespējām šķirot un saņemt šķirošanas konteinerus privātmājās bez maksas/par maksu?
- * **Vairāk izglītēt sabiedrību par sekām, kas rodas dēļ atkritumu ekscesa**.
- * **Izglītēt sabiedrību par to, kas notiek ar nešķirotiem atkritumiem un kas ar šķirotiem** - kur tie nonāk un kā tiek izmantoti pārstrādātie materiāli. Kaitējums dabai un veselībai.

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības "homo ecos:", "Zaļā brīvība" un "Latvijas Zaļā kustība").

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

* **Jābūt vienkāršiem un skaidriem (lakoniskiem) terminiem** noramtvajos aktos un regulārai informācijai pastakstītē (muļķīgu reklāmu vietā).

* Vēlos **adekvātus konteinerus un viegli pieejamās vietās vai kādu papildus pakalpojumu** - piem., reizi mēnesī speciālā laikā var nodot lielākus papīra krājumus (lai pašiem nav jāved, jo ne viesiem ir a/m pieejama).

* Jāievieš **skaidrāka sistēma atkritumu šķirošanai**, jo pašlaik tā ir iestrēgusi uzņēmēju nespējas sadalīt ietekmi dēļ. Valsts arī nedara pietiekami, lai ieviestu obligātu un bezmaksas atkritumu šķirošanu, bet paaugstinātu maksu par nešķirotajiem atkritumiem.

* **Manās dzimtajās Cēsīs ar to viss ir kārtībā** ("Druvā" regulāri ir raksti par ZAAO aktivitātēm, atkritumu šķirošana ir pieejama, ir skaidrs, kur tie paliek, kas notiek tālāk, tāpat ir savlaicīga informācija par šķirošanas akcijām, atļaidēm, jaunām šķirošanas vietām utt., pie tam sašķiroti šajās vietās var nodot visi - ne tikai konkrētās mājas iedzīvotāji.

Bet **lielas problēmas ir Rīgā** - vispār nav skaidrs, kur un kā varētu šķirotos atkritumus nodot. Ja nezinātu, kā ir Cēsīs, varbūt šķistu, ka Rīgā viss ir kārtībā, bet šobrīd ir lielas dusmas uz Rīgu - ka nekas netiek darīts, lai šķirošanas iespēju būtu vairāk. Manā apkārtnē tādu nav vispār un tuvākā pieejamā vieta ir daudzdzīvokļu mājas pagalmā, kas nav pieejams visiem (un tas arī ir saprotams, jo viņi maksā par atkritumu izvešanu, un nav ieinteresēti maksāt vairāk tikai tāpēc, ka apkārtnes mājām nav savu šķirošanas laukumu). **Informēšana neko nedod, ja nav iespēju sašķirotu arī nodot.**

* **Kurus plastmasas veidus pārstrādā un kurus nē**, lai nemet cilvēki visus plastmasas izstrādājumus pēc kārtas, tāpat arī to, ka samircis un netīrs kartons un papīra izstrādājumi nav vairs derīgi pārstrāde u. tml.

* **Jāorganizējas kopienās un ar pašvaldību atbalstu pašiem vien šis darbiņš jāuzsāk** kā pilotprojekts. Tikai pēc tam var iesaistīt likumdošanu un represīvos spēkus, piemērot sodus utt.

* Man vēl ir nezināmie materiāli - īsti nezinu, ko iesākt ar PET. Pudeles atsevišķi vācu un metu konteinerā, bet mani mulsina visi pārējie plastmasas izstrādājumi, piemēram, **plastmasas maisi, jogurta trauciņi vai arī piena un kefīra plastmasas pudeles, tās arī šķirotas?**

* Vēl par stikla pudelēm- metot tās zvanveida šķirošanas konteineros, liela daļa pudelju saplīst. It īpaši, ja konteiners diez gan tukšs, jo roka nesniedzas tik dziļi, lai pudeles varētu novietot "skaisti"- **vai saplēstas pudeles der?**

* Drēbes nesu uz Spices palīdzības sienu, bet priecātos, ja **būtu iespēja kaut kur atdot plīša mantas, traukus, saimniecības lietas, kas vēl labā stāvoklī un kādam var noderēt**. Sazvanījos ar veikalu „Otrā elpa“, bet braukšana uz centru+maksas stāvvieta= joprojām visas lietas krājas garāžā. Varbūt Jums ir iespēja noorganizēt, piemēram, katra mēneša konkrētajā datumā Pārdaugavā busiņu, kurā pieņemam mantas? Tad kādā citā dienā citā rajonā tas busiņš, utt?

* Jāstāsta kāpēc tas ir nozīmīgi, kā tiek uzglabāti nešķiroti atkritumi un kādu vides piesārņojumu tas rada un kā pareizi šķirot, piemēram, kāda veida plastmasas izstrādājumus drīkst mest šķirošanas konteinerā.

* **Nepieciešama stingrāka likumdošana māju apsaimniekotājiem** par šķirošanas konteineru ieviešanu, jo ir personīga saskarsme ar pretestību, pat cenšoties maldināt par ieviešanas noteikumiem. Vēl labāk - atkritumu pakalpojumu sniedzējiem **mājsaimniecībām komplektācijā obligāti jāiekļauj arī šķirošanas konteineri, kas varētu risināt šo problēmu jau saknē.**

* Daudzi cilvēki uzskata, ka šķirošanai nav nozīmes, jo **ir redzējuši, ka pēc tam atkritumu mašīna visu sagāž kopā**. Jāinformē cilvēkus, kas notiek ar viņu atkritumiem un kas notiek, kad tos nešķirot.

Ļoti vēlētos, lai visiem un visur būtu pieejamas šķirošanas iespējas, **ne tikai pet/stikls/papīrs, be arī metāls, apģērbi, apavi, lielākas plastmasas lietas (bļodas, spaiņi utt).**

* Trūkst informācijas par to, **kādus tieši atkritumus drīkst mest attiecīgajos konteineros**. Piemēram, vai plastmasas konteinerā drīkst mest tikai pudeles, vai arī plastmasas maisiņus, iepakojumus. Kur var mest

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības "homo ecos:", "Zaļā brīvība" un "Latvijas Zaļā kustība").

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

piena pakas, vai stikla konteineros drīkst mest pudeles ar visu korķīti utt. **Šīs informācijas trūkuma dēļ atkritumu šķirošana dažreiz var šķis bezjēdzīga**, jo nav skaidrs vai sašķirotu atkritumu kvalitāte ir pietiekama, lai tos tālāk veiksmīgi pārstrādātu.

* Jauna cilvēka – līdz 18 –atbilde: **Cilvēki nesaprot, ka nešķirojot atkritumus, viņi paši sāks tajos slīkt.**

* Vairāk jāstāsta, cik tas ir svarīgi, un jāparāda, kas tālāk notiek ar šiem atkritumiem.

* Jāliek lielāks uzsvars uz "**reduce, reuse, recycle**".

* Man personīgi prasās, lai būtu vairāk informācijas par to, **ko īsti drīkst un ko nedrīkst mest šķirošanas konteineros**. Zinu, ka var pudeles un burkas pie stikla, bet pudeles pie plastmasas, it kā drīkstot arī kosmētikas iepakojumu (plastmasas), bet **kā ir ar pārtikas plastmasas iepakojumu, plastmasas maisiņiem (mazie iepirkumu, maizes)? Vai pie papīra var mest jebkādu tīru papīra iepakojumu?**

* Tāpat gribētu, lai tieši **Rīgas centrā ir vairāk šķirošanas konteineru**.

* Vēl interesētu **risinājumi kompostējamo atkritumu apsaimniekošanai tieši pilsētas iedzīvotājiem**, kam nav iespējas šādus atkritumus katru nedēļu aizvest uz dārzu kompostam. Vai tie būtu šķirošanas konteineri vai varbūt jāsāk **attīstīt kompostēšana nelielās tvertnēs turpat dzīvokļa virtuvē**. Esmu par tādām iespējām lasījusi, bet neesmu tikusi līdz realizācijai, jo **tas šķiet diezgan sarežģīti**. Bet **ar šīs bio masas novirzīšanu kompostā varētu diezgan samazināt atkritumu apjomu**.

* Attiecībā uz pārtikas iepakojumu - **varbūt jāveido likumdošana/prakse, kas rosina mazāk izmantot daudz iepakojuma materiāla, kā arī vienreizlietojamā materiāla**. Piemēram, dārzeņus varētu mierīgi likt daudzreizlietojamos maisiņos/tīkliņos, nevis katru savā maisiņā un tad tos maisus mājās pārlikt uz miskasti. **Daudzreiz visi tie - kastes, plastmasas, folijas utt. ir lieki. Ja ražotāji samazinātu apjomu no savas puses, arī patērētājiem būtu vieglāk.**

* Vairāk jāpopularizē atkritumu šķirošana, piem., **ja savāc un nodod 50 kg stikla taras, tad iekonomē tik un tik kvarca smilšu, elektroenerģiju utt.**

* Šķirošana jāpadara par ikdienu jau bērnudārzā un skolā, tad bērni to paradumu "aiznesīs" arī uz mājām

* Manuprāt, izveidojot jaunus atkritumu šķirošanas punktus vai izvietojot šķirošanas konteinerus, **visefektīvākā informācija būtu tieši tuvumā esošo iedzīvotāju tieša informēšana**. Kaut vai skrejlapa pielīmēta pie parādes durvīm, info pasta kastītē, precīzi nosaukumi uz konteineriem, t.sk., **ja iespējams arī krievu valodā**. Noteikti jābūt **sadarbībai arī ar namu apsaimniekotāju** - papildus info var tikt norādīta arī uz rēķiniem.

* Pie mūsu daudzdzīvokļu nama **bija šķirošanas konteineri (Rīgas Domes ERAF projekts), bet tagad tie vairs nav un atkal ir tikai kopējie konteineri**. Atkritumu laukums ir paliels, kur vietas pietiktu arī šķirošanas konteineriem. Mēs šķirojām - **visefektīvāk bija šķirot stiklu, jo stikla konteineru caurumos lielo parasto maisu nevarēja iebāzt**. Un redzot, ka tur patiešām tiek ievietota stikla tara, tas uzreiz ir motivējoši. Noteikti ir **vērts piedomāt pie konteineru izvietojuma** (ja ir tāds laukums starp mājām). Kā pirmos pieejamos noteikti nav jēgas likt šķirošanai domātos, jo slinkākie tāpat tur sametīs savus kopējos sadzīves atkritumus. Un noteikti ir jāstrādā tieši ar konteineru tuvumā dzīvojošajiem - kāda tipa konteineri izvietoti, kā šķirot, kur nodot to, ko piemājas konteineros nevar ievietot utt.

* Vairāk **svarīga informācija uz konteineriem**. To, kādu plastmasu varu mest, es meklēju mājas lapā un arī tad man vēl ir jautājumi. Ja par plastmasu esmu daudz maz skaidrībā, tad stikls ir vēl daudz jaut. Un stiklu, manuprāt, varētu dot otro mūžu tai pašās vietās, uzņēmumiem izmantojot nodoto, iepriekš izmantoto. Varbūt kādu motivāciju uzņēmumiem tā darīt.

* Intensīvi un nepārtraukti **informēt lauku iedzīvotājus par plastmasas un daudzslāņaino iepakojumu dezināšanas kaitīgumu**.

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības "homo ecos:", "Zaļā brīvība" un "Latvijas Zaļā kustība").

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

* 1. Regulārāk atgādināt, ka atkritumus var un vajag šķirot, piem., skrejlapu veidā. 2. Uzsvērt un izcelt visu labo, kas notiek un kļūst iespējams, ja atkritumi tiek šķiroti. 3. Atsaucoties uz iepriekšējo jautājumu, man kā privātpersonai ir tikai aptuvenas nojausmas par prasībām atkritumu šķirošanā. Daru to tikai un vienīgi savas ciešas pārliecības vadīta, ka rīkojos videi, dabai un pasaulei par labu. :)

* Dzīvoju Rīgā, Pļavniekos un **ar prieku jāatzīst, ka šeit atkritumu šķirošanas konteineri** (plastmasai, stiklam un papīram) ir turpat pie katras mājas. Prieccē tas, ka konteineri regulāri tiek gan piepildīti, t.i. iedzīvotāji labprāt šķiro atkritumus, gan arī tiek regulāri izvesti. Paldies apkalpojošajam uzņēmumam. **Tā kā nekādas informācijas šai sakarā nekur nav, tad pieļauju, ka tas darbojas gluži kā manis pašas gadījumā no cilvēku pašu vēlmes un pārliecības.**

* Atkritumu apsaimniekotājs varētu savus klientus (t.sk. arī informatīvi materiāli klientu īrniekiem) informēt par to, kur un kā notiek šķirotu atkritumu pārstrāde - gan bukletu, gan e-info veidā.

* **Informācijai par atkritumu šķirošanu jābūt periodiskai, bet regulārai**, jo īrnieki mainās. Ja arī Dzīvokļu īpašnieks/pārvaldnieks ir informēts, īrnieki netiek izglītoti un informēti.

* Obligāta atkritumu šķirošana, **ko nosaka un ievieš pašvaldība**, nevis namu apsaimniekotājs.

* Domāju, ka daudzdzīvokļu māju īpašniekiem un kooperatīviem vajadzētu ieviest obligātu nosacījumu, ka ir jābūt dalītajiem konteineriem katras mājas pagalmā utt. Vairāk **šķirošanu atvieglotu krāsainu atkritumu maisu sistēmas ieviešana kā tas ir Norvēģijā**. Tas būtu lētāk un neprastu tik lielas investīcijas konteineru uzstādīšanā un konteineru novietnes labiekārtošanā vai izveidē.

* **Jābūt pieejamai informācijai par konkrētajiem atkritumu veidiem, ko var pārstrādāt**. Uz konteineriem rakstīt ne tikai "plastmasa" vai "papīrs", bet gan skaidri norādīt, kādu papīru vai plastmasas iepakojumu būs iespējams pēc tam pārstrādāt. Par šķirošanu biežāk jāizplata informācija medijos, kā arī izglītības iestādēs.

* Uz šķirošanai paredzētajiem konteineriem būtu **ieteicams izmantot arī attēlus**, lai mazinātu pārpratumu iespējamību valodas barjeras dēļ.

* Uz ielām varētu izvietot divdaļīgas atkritumu tvertnes - otrreiz pārstrādājamiem un nepārstrādājamiem atkritumiem -, lai derīgie atkritumi netiktu sasmērēti un būtu iespējams tos pārstrādāt.

* **Manuprāt viss ir skaidrs, kas vēlas un kam interesē, tāpat šķiro.**

* **RIMI ir labs piemērs atkritumu šķirošanas konteineru uzstādīšanai**, bet konteineru vēlamais sastāvs mainās un ne visos iespējams likt, piemēram, vienas plastmasas veida atkritumus - tiem būtu jābūt vienotiem - ja dzeltens PLASTMASA, ja cilvēkiem ir jāiedziļinās, tas nemotivē! Nepieciešams kļūst VISUS mītus par to, ka pat šķirotus atkritumus ber vienā konteinerā pēc tam. Kā šķirošana palīdzēs, atvieglos un ienesīs kārtību, izglītīs – labumi, kas iegūti. Organizēt akcijas, līdz cilvēkiem parādās ieradums. Par nodotajām pudelēm, stiklu utt. ir informācija, bet daudzi nezina, ka pat tagad var iegūt naudu par plastmasas pudeli. Labākais veids, kur šķirot, ir iepirkumu centri un veikali. SOMIJAS PARAGUS! Cilvēkiem noteikti jāzina, kāds ir viņu ieguvums un kāds ieguvums kādam citam - valstij vai trūcīgo atbalstīšanai, ziedojumi utt., kur paliek iegūtais rezultāts.

* **Informācijai būtu jānonāk pie dažādām soc.grupām**. Iespējams, tam varētu pievērst lielāku uzmanību izglītības programmā. Informācijai jābūt motivējošai šķirot, jāatspoguļo, ka šķirošana neprasa papildu piepūli (te, protams, svarīgi arī tas, ka ir konteineri pie mājām sašķirotajiem atkr.)

* Mani mulsina fakts, ka **dažādo atkritumu veidu konteineru saturu tomēr atbrauc un savāc viens auto** - samet kopā sadzīves, stikla, pet, papīra atkritumus.

* Vairāk jāmotivē, informējot par to, kāds no tā labums, jo **tā motivācija ļoti ātri izzūd**. Vajag vairāk informācijas par **nestandarta šķirojamiem atkritumiem** - piem., citi plastmasas iepakojumi, izņemot pet pudeles un plastmasas maisiņus, vairāk par skārda bundžām, piena kastītēm; un drusku vēl pietrūkst arī par to, ko kurš atkritumu apsaimniekotājs vēlas savākt kopā vienā konteinerā – piem., plastmasa kopā ar tetrapakām, papīru vai skārdu.

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības "homo ecos:", "Zaļā brīvība" un "Latvijas Zaļā kustība").

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

homo ecos:
daba-cilvēks-daba

* Dažādām akcijām ir liela nozīme - vajag atgādināt, ka šķirot ir labi.

* **Starp citu - ceru, ka nepasniegsiet šo kā sabiedrības viedokli, jo šis būs tikai stipri zaļi domājošās sabiedrības daļas viedoklis, jo visticamāk tie, kurus šķirošana neinteresē, arī anketu nepildīs. Lai nesānāk aplami dati.**

* Katrā Rīgas mikrorajona bērnu dārzā, skolā un veikalā vajadzētu redzamā vietā novietot informāciju par tuvākajiem šķirotu atkritumu savākšanas punktiem.

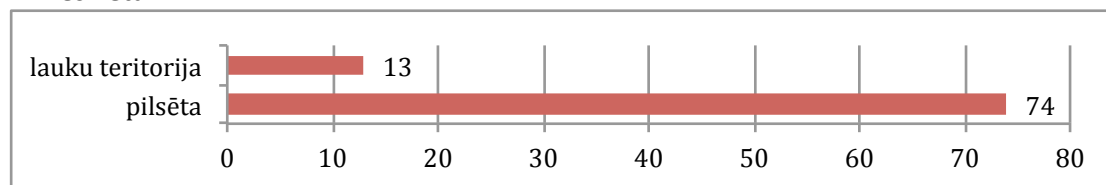
* **Nav saprotama plastmasas šķirošana** - kādi plastmasas veidi tiek akceptēti. Esmu novērojusi atšķirīgas norādes uz dažādu apsaimniekotāju plastmasas šķirošanas konteineriem. Sabiedrībā valda atšķirīgi priekšstati, pretrunīgi viedokļi un mīti. Nav skaidrības, kāda tieši plastmasa ir šķirojama un tiks pārstrādāta.

* Elektroiekārtu un bīstamo atkritumu savākšanas sistēma ir izveidota ļoti neērta. Cilvēki, kuri dzīvo Rīgas centrā un kuriem nav sava automašīna (un kas ir apsveicami) **nav ērtas iespējas nodot elektroiekārtas, ja nodošanas punkti atrodas pilsētas nomalēs**, pie lielajiem iepirkšanās centriem vai citās grūti pieejamās teritorijās. Patiesībā sistēma ir neērta visiem. Normālā gadījumā būtu jābūt iespējai nodot gan elektroatkritumus, gan bīstamos (piem, printera kārtidžus) vienuviet, nevis kā šobrīd, speciāli jābraukā uz atšķirīgām pilsētas nomalēm. **Ja vidējam cilvēkam ir jāpieliek tādas pūles, lai īstenotu vēlamu rīcību, ir pilnīgi skaidrs, ka vairums to neizdarīs.** Un informācija par to, ka ir noteikti atkritumu veidi, kurus nedrīkst izmest kopā ar sadzīves atkr. ir pieejama tikai tiem, kas speciāli par to meklē informāciju, tādējādi vairums cilvēku to nemaz neapzinās. Tas viss, protams, ir politikas plānošanas jautājums.

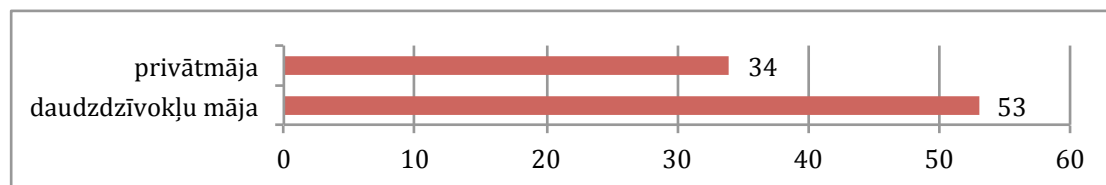
* Cilvēkus vajag motivēt, nevis maksājot vairāk par nešķirotajiem atkritumiem, bet pagriezt otrādi - **Jūs maksāsit mazāk par šķirotajiem.** Un atkritumu pārstrādes uzņēmumiem arī lielāka peļņa no tā - win-win

* Kur es, kā parasts mirstīgais, varu vērsties, lai pie manas daudzdzīvokļu mājas tiktu uzstādītas urnas dažādiem šķirotajiem atkritumiem?

Dzīvesvieta:

Mājsaimniecības tips:

Tavs vecums:

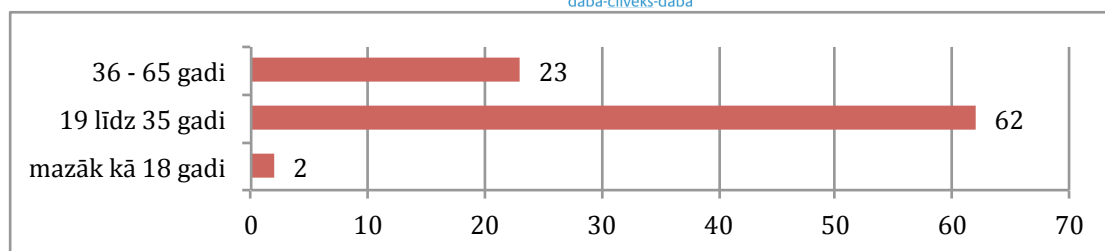
ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības “homo ecos:”, “Zaļā brīvība” un “Latvijas Zaļā kustība”).

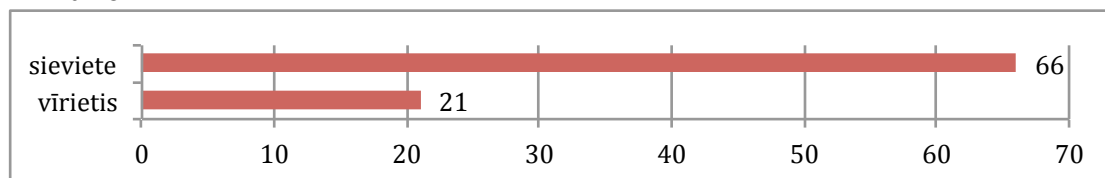
IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

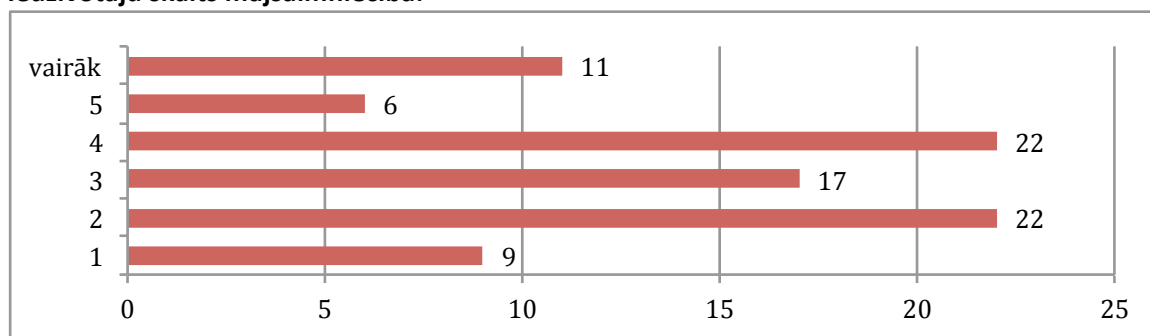
homo ecos:
daba-cilvēks-daba

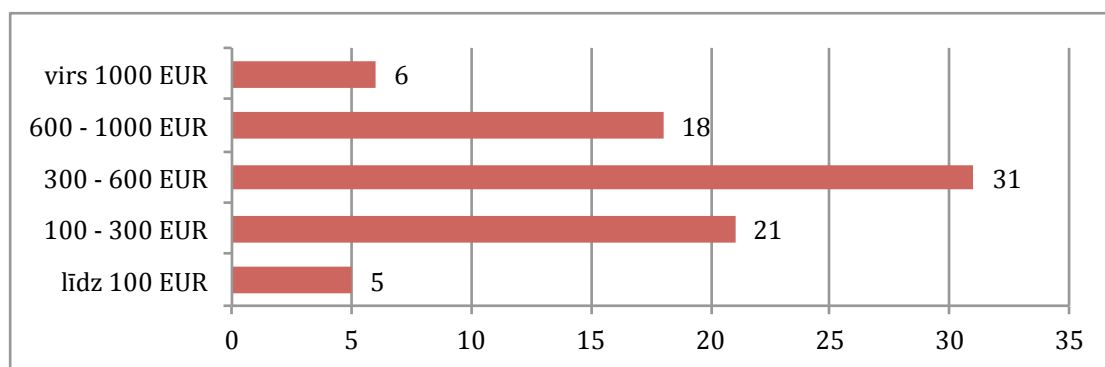
Dzimums:

Iedzīvotāju skaits mājsaimniecībā:

Ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī pēc nodokļu nomaksas (šis nav obligāti jāaizpilda)

ESF projekts „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana jautājumos, kas saistīti ar līdzdalību politikas plānošanā un ieviešanā par atkritumiem kā izmantojamiem resursiem”, Līguma identifikācijas Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/110/136 (projekta īstenotājas: biedrības “homo ecos:”, “Zaļā brīvība” un “Latvijas Zaļā kustība”).

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ